

Reforma ustawy o upadłości firm

W ostatnich 16 miesiącach w gospodarce Egiptu wystąpiła zwiększona liczba upadłości prywatnych firm oraz wzmożone zostało oczekiwanie środowiska przedsiębiorców na dostosowanie prawa o bankructwach do praktyki międzynarodowej.

Ustawa o upadłości firm obowiązująca w Egipcie została wprowadzona w 1883 roku i obowiązuje w zasadniczo niezmienionej postaci do chwili obecnej. W ocenie analityków zakończenie działalności firmy w oparciu o tę ustawę jest zadaniem trudnym, podobnie zresztą jak rozpoczęcie działalności gospodarczej i założenie firmy w Egipcie. Stosowane obecnie prawo o upadłości firm zdołało przetrwać przez 20 wiek ponieważ w Egipcie niemal cała działalność gospodarcza była realizowana przez przedsiębiorstwa państwowe w warunkach obfitego napływu pieniądza na rynek powodującego wyjątkowo sporadyczne obawy firm o bankructwo. Ustawa ta została poddana przeglądowi w 1999 roku, niemniej pozostała w zasadzie w niemienionym zapisie. Poprzedzając kryzys finansowy w 2003 roku egipskie Ministerstwo Przemysłu i Handlu wnioskowało zmianę ustawy lecz wysokie wskaźniki wzrostu egipskiej gospodarki nie sprzyjały realizacji postulatu.

Potrzeba reformy systemu upadłościowego w Egipcie nabrała aktualnie nowego wymiaru – w 2011 roku w stanie upadłości w oparciu o nadal obowiązującą ustawę znalazło się 785 firm egipskich, co jest o 26% więcej niż w 2010 roku.¹ W warunkach zniżkowych trendów w działalności gospodarczej w 2012 roku liczba ta może ulec zwiększeniu.²

Upadłość firmy jest wg aktualnego prawa egipskiego złym rozwiązaniem zarówno dla dłużnika, jak i dla wierzyciela. Decyzja sądu o bankructwie firmy oznacza, że wszystkie aktywa muszą zostać nieodwołalnie zlikwidowane /sprzedane/ w celu pokrycia zobowiązań firmy. Nie jest określony termin likwidacji aktywów firmy co sprawia, że wierzyciele nie wiedzą kiedy i w jakiej wysokości zostaną pokryte ich należności. Jednocześnie dłużnik jest przez okres przynajmniej 3 lat pozbawiony prawa zabierania głosu w sprawie i zajmowania stanowisk zarządczych oraz umożliwiających dostęp do środków finansowych. Podlega on również aresztowi domowemu lub więzieniu i zakazowi opuszczania kraju - ograniczenie to może być wnioskowane przez wierzycieli lub syndyka masy upadłościowej, a ostatecznie jest decydowane przez sędziego orzekającego w sprawie upadłościowej.

W dyskusji egipskich prawników nad reformą ustawy upadłościowej podważana jest potrzeba obecnie tak ostrych restrykcji wobec dłużnika – wskazuje się, że ograniczają one podstawowe prawa człowieka, jak również na potrzebę rozróżniania także w praktyce prawnej sytuacji upadłościowej, w której aktywa nie mogą pokryć zobowiązań od sytuacji, w której firma cierpni na czasowy brak płynności finansowej. W dotychczasowej praktyce egipskiego systemu upadłościowego czasowy brak płynności

---

¹ dane egipskiego urzędu statystycznego CAPMAS

² na podstawie Business Monthly, ACCE, June 2012

firmy powoduje natychmiastową wymagalność płatności wszystkich zobowiązań spłacanych w normalnej sytuacji przez długi okres czasu, co w większości przypadków oznacza niewystarczającą wartość aktywów dla pokrycia wszystkich zobowiązań firmy i w konsekwencji doprowadza do upadłości firmy *de facto* cierpiącej na czasowy brak płynności finansowej.

Wierzyciele bankowi ponoszą przy obecnych prawnych regulacjach upadłościowych ogromne straty – tracą spłatę oprocentowania udzielonych kredytów oraz mogą nie odzyskać kredytu udzielonego firmie. Z tego względu banki domagają się zwiększonego zabezpieczenia kredytu dostępem do aktywów firmy. Sytuacja ta ma niekorzystny wpływ na finansowanie na warunkach kredytowych działalności gospodarczej firm.

Strukturalnym problemem systemu upadłościowego w Egipcie jest także brak komunikacji sądów egipskich z sądami zagranicznymi, co oznacza wnioskowanie upadłościowe wyłącznie w odniesieniu do aktywów krajowych firmy. Sytuacja taka może być wykorzystana przez upadłą firmę do nadużyć. Kolejnym problemem systemu jest słabość egzekucji regulacji upadłościowych, zwiększających kłopoty wierzyciela i dłużnika. Sądy gospodarcze w Egipcie rozpoczęły działalność w 2007 roku, lecz orzekający w sprawach gospodarczych sędziowie zostali przeniesieni z sądów cywilnych lub kryminalnych. Poziom znajomości przez nich problematyki i praktyki gospodarczej zależny jest od nich samych. Towarzyszy temu ustanawianie syndyków masy upadłościowej bez rozeznania ich umiejętności, co powoduje niewłaściwą i zaniżoną wycenę aktywów firmy oraz pogarsza sytuację finansową dłużnika i wierzyciela.

Obecny system upadłościowy w Egipcie nie jest zachęcający także dla zagranicznych firm – inwestorzy chcą przed wejściem na rynek poznać obowiązujące reguły zakończenia działalności gospodarczej. Ocenia się, że reforma systemu upadłościowego winna sprzyjać napływowi FDI do Egiptu. Jedną z najbardziej skutecznych zmian w nowej ustawie o upadłości firm winien być zapis dopuszczający możliwość wyboru przez dłużnika opcji reorganizacji i spłaty zobowiązań firmy w porozumieniu z wierzycielami, wskazując przy tym na rozwiązania przyjęte w amerykańskim prawie o bankructwie gospodarczym. Proponowaną zmianą jest także obowiązek ujawniania przez dłużnika wszystkich aktywów firmy – także zagranicznych.

Reforma systemu upadłościowego w Egipcie wymaga jedności działania dłużników, wierzycieli i systemu prawnego. Jako podstawę reformy uznaje się ustawowy zapis możliwości prawnego porozumienia się dłużnika i wierzycieli bez ingerencji sądu. Podkreśla się, że w warunkach międzynarodowej współpracy firm egipskich konieczne jest skorelowanie zapisów nowej ustawy upadłościowej w Egipcie ze standardami międzynarodowymi w celu umożliwienia komunikacji sądów oraz zachęcenia inwestorów zagranicznych do podejmowania działalności gospodarczej na rynku egipskim.

Opracowanie: WPHI w Kairze, sierpień 2012 r.